

Onderwerp: Toekomstige samenwerking in de Stadsregio Arnhem-Nijmegen

Ons kenmerk: 14rv000112

Programma(speerpunt): Algemeen bestuur (regionale samenwerking)

Nummer: 8

Elst, 6 januari 2015

AAN DE RAAD

1. Samenvatting

De stuurgroep Regionale Samenwerking heeft de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten gevraagd voor 1 februari 2015 een principebesluit te nemen over de oprichting van een Gemeenschappelijk Orgaan voor stadsregionale samenwerking, zoals opgenomen in bijlage 1. De commissie Triple Helix heeft daarnaast een advies voorgelegd, waarover eveneens uw principebesluit wordt gevraagd. Voorgesteld wordt de samenwerking met de andere Triple Helix-partners verder vorm te geven en te participeren in een Triple Helix construct. Onze gemeente vindt het van groot belang dat de regionale samenwerking binnen de stadsregio door deze gemeenschappelijke regeling stevig wordt verankerd om de doelen vanuit de Toekomstvisie+ en het coalitieprogramma te kunnen realiseren.

Het college stelt voor in te stemmen met voortzetting van de stadsregionale samenwerking. Dit bij voorkeur in een modulaire gemeenschappelijke regeling in de vorm van een Openbaar Lichaam, maar bij voldoende regionaal draagvlak voor deze vorm anders in een Gemeenschappelijk Orgaan. Daarnaast wordt voorgesteld de deelnemende gemeenten te verzoeken om onze gemeente aan te wijzen als trekker van het portefeuillehoudersoverleg economie. Tot slot wordt voorgesteld in te stemmen met de voorstellen met betrekking tot verdere uitwerking van de Triple Helix samenwerking en in principe te besluiten tot participatie in de oprichting van een Triple Helix construct. Om de genoemde ambities daadwerkelijk te kunnen realiseren, stellen wij voor € 1,- per inwoner per jaar voor deze Triple Helix samenwerking te reserveren vanuit de huidige bijdrage aan de Stadsregio Arnhem Nijmegen (tot op heden € 3,07 per inwoner). Wij willen de overige deelnemende gemeenten oproepen eenzelfde bedrag te reserveren voor deze samenwerking.

2. Waarom naar de raad

Op 16 december 2014, heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel betreffende het afschaffen van de Wgr¹-plus regio's aangenomen. Daarmee zijn de Wgr-plus status van de Stadsregio Arnhem Nijmegen en de daarmee samenhangende taken en middelen per 1 januari 2015 vervallen.

Zowel binnen de Stadsregio als tussen de deelnemende gemeenten onderling is de afgelopen periode onder leiding van de stuurgroep Regionale Samenwerking uitgebreid gesproken over de toekomstige samenwerking vanuit deze nieuwe situatie zonder de zogenaamde Wgr-plus status. De stuurgroep is daarbij ondersteund door de commissie Triple Helix onder leiding van burgemeester Van Asseldonk en de commissie Publiekrechtelijke taken onder leiding van burgemeester Gebben.

¹ Wet gemeenschappelijke regelingen-plus

Het advies van laatstgenoemde commissie heeft geleid tot een concept gemeenschappelijke regeling (oprichting van een Openbaar Lichaam) waarop uw raad op 26 augustus 2014 een positieve reactie heeft vastgesteld. Alhoewel een meerderheid van de betrokken gemeenten positief was over een gemeenschappelijke regeling in de vorm van een Openbaar Lichaam, heeft de stuurgroep Regionale Samenwerking het draagvlak voor het eerdere voorstel als onvoldoende beschouwd. Vandaar dat nu het voorstel tot oprichting van een Gemeenschappelijk Orgaan, zoals opgenomen in bijlage 1, voorligt.

De commissie Triple Helix heeft daarnaast een advies voorgelegd, waarover eveneens uw principebesluit wordt gevraagd. Voorgesteld wordt de samenwerking met de andere Triple Helix-partners verder vorm te geven en te participeren in een Triple Helix construct.

Gelet op artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is de raad bevoegd regelingen tussen de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten te treffen.

3. Doelstelling en beoogd meetbaar effect

De gemeente Overbetuwe beoogt met de samenwerking in de Stadsregio haar doelen voor haar inwoners, bedrijven en organisaties vanuit Toekomstvisie+ en coalitieprogramma te bereiken, voor zover dit grensoverschrijdende strategische vraagstukken betreft op het gebied van duurzame ruimtelijk-economische ontwikkeling, wonen en mobiliteit. Dit om te zorgen voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en inwoners, kennisontwikkeling te stimuleren en een goede bereikbaarheid door afstemming over mobiliteit te bevorderen.

Een goede samenwerking met onze buurgemeenten over dergelijke vraagstukken is immers een belangrijke voorwaarde om als sterke gemeente binnen een sterke regio onze doelen te realiseren. Samen kunnen deze betrokken gemeenten veel meer bereiken op een veel effectievere en efficiëntere wijze dan vanuit iedere gemeente afzonderlijk. Een goede lokale verankering en lokale uitvoering blijven daarbij van belang, zodat de gemeenten zelfstandig doen wat kan en samenwerken waar dit noodzakelijk is.

4. Argumenten en alternatieven

- ❖ *Op basis van onze eigen visie en nota verbonden partijen kiezen wij voor een stevige verankering van de regionale samenwerking in een modulaire gemeenschappelijke regeling in de vorm van een openbaar lichaam*

Op 26 augustus 2014 heeft uw raad de reactie van onze gemeente op de toen voorliggende concept-gemeenschappelijke regeling voor de toekomstige samenwerking in de Stadsregio vastgesteld. Deze reactie is gebaseerd op de visie van onze gemeente op regionale samenwerking en op ons besliskader uit de nota verbonden partijen. De uitgangspunten uit deze reactie zijn nog steeds onverkort van toepassing voor onze gemeente.

Onze gemeente vindt het van groot belang dat de regionale samenwerking binnen de Stadsregio door een modulaire gemeenschappelijke regeling in de vorm van een Openbaar Lichaam stevig wordt verankerd. Om de doelen vanuit de Toekomstvisie+ en het coalitieprogramma te kunnen realiseren, is stadsregionale samenwerking - en daarbinnen een sterk middengebied - voor onze gemeente cruciaal. De provincie onderstreept de noodzaak van een krachtige regionale samenwerking ook in haar brief over de transitie Wgr+ d.d. 10 december 2014 (bijlage 3). Toepassing van het besliskader uit onze nota verbonden partijen leidt tot de conclusie dat een modulaire



gemeenschappelijke regeling in de vorm van een Openbaar Lichaam de beste vorm is om deze doelen te bereiken.

❖ *Belangrijkste verschillen tussen Openbaar Lichaam en Gemeenschappelijk Orgaan*

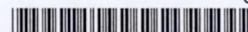
In onze ogen is een modulaire gemeenschappelijke regeling in de vorm van een Openbaar Lichaam de meest geschikte vorm voor de samenwerking in de Stadsregio. Dit vanwege de volgende belangrijke verschillen tussen het Openbaar Lichaam (OL) en het Gemeenschappelijk Orgaan (GO):

- Betrokkenheid gemeenteraad: een GO kent alleen een DB, een OL een AB en een DB. Dit betekent dat een GO vooral geschikt is als platformfunctie voor afstemmingsoverleg. In een OL kan sturing via democratische besluitvorming eenvoudiger plaatsvinden vanuit het AB of adviescommissies. Ook kunnen raadsleden bij een OL worden betrokken via een agendacommissie.
- Snelheid van besluitvorming en beperking bestuurlijke drukte: De besluitvorming in een GO is omslachtiger, omdat het mandaat steeds moet worden opgehaald bij de deelnemende gemeenten. Omdat een GO geen rechtspersoon is en daarmee geen verordenende bevoegdheden heeft, kunnen deze ook niet aan het GO worden overgedragen (zoals de huisvestingsverordening). Dit moet dan per gemeente uniform worden vastgesteld, zonder mogelijkheden tot amenderen voor de raad. Een OL heeft wel rechtspersoonlijkheid en kan dus wel verordenende bevoegdheden hebben.
- Verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen: alleen een rechtspersoon - dus wel een OL en niet een GO - kan privaatrechtelijke rechtshandelingen verrichten, zoals het aangaan van financiële en personele verplichtingen dan wel het oprichten van of deelnemen in een stichting voor bijvoorbeeld de Triple Helix. De gemeenten kunnen via mandaat en volmacht de bevoegdheid tot het oprichten van een stichting (of het aangaan van financiële verplichtingen) wel aan het GO verlenen. Ook kan een uitvoeringsorganisatie Triple Helix bij één van de deelnemende gemeenten worden ondergebracht. Dit vraagt om het maken van aparte afspraken: iedere gemeente gaat zelf een overeenkomst aan met de stichting en betaalt een jaarlijkse bijdrage. Hierdoor is de continuïteit niet geborgd, met het risico van vrijblijvendheid, gebrek aan robuustheid en "free riders".
- Beperking van financiële risico's: Als er geen rechtspersoonlijkheid is, zoals bij de GO, zijn de gemeenten individueel hoofdelijk aansprakelijk. Dit geldt dus niet bij een OL. Daarnaast heeft een GO vanwege het ontbreken van de rechtspersoonlijkheid ook geen BTW-vrijstelling. Dat is overigens wel mogelijk als het betalingsverkeer via een individuele gemeente loopt.

Een meer gedetailleerde beschrijving van de verschillen tussen een modulaire gemeenschappelijke regeling (MGR) in de vorm van een Openbaar Lichaam (OL) en een Gemeenschappelijk Orgaan (GO) is opgenomen in bijlage 2.

❖ *Voordelen van een Gemeenschappelijk Orgaan indien een modulaire gemeenschappelijke regeling in de vorm van een Openbaar Lichaam niet haalbaar blijkt*

Indien er onvoldoende draagvlak bestaat voor deze vorm bij de deelnemende gemeenten, is het voor onze gemeente van belang toch in te stemmen met regionale samenwerking in de minder wenselijke vorm van een Gemeenschappelijk Orgaan. Het alternatief is dan immers een geheel vrijblijvende samenwerking, waar alle regiogemeenten per geval kunnen beoordelen of enige afstemming wenselijk is dan wel dat de eigen koers cq. het eigen belang op dat moment de voorkeur heeft. Zonder één gezamenlijke koers - of met zelfs nadrukkelijk met elkaar concurrerende regiogemeenten - op het gebied van economie, mobiliteit en wonen, kan deze regio geen krachtige vuist maken om de voor haar liggende uitdagingen op die taakvelden aan te pakken. Dit zal de concurrentiepositie, aantrekkingskracht en bereikbaarheid van deze regio (verder) verzwakken.



❖ *Belang van Triple Helix samenwerking*

Onze gemeente acht de Triple Helix samenwerking van groot belang om de potentie die in deze regio voorhanden is te benutten en de sterke profilering die nodig is voor economisch succes te realiseren. Wij zijn verheugd te constateren dat er in de regio breed draagvlak bestaat voor samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden. De betrokken overheden moeten hun rol dan echter wel pakken door lange termijn commitment uit te spreken en de Triple Helix samenwerking van voldoende menskracht en middelen te voorzien. Onze gemeente spreekt van harte deze gevraagde steun uit en kan zich vinden in de processtappen zoals opgenomen in de brief van de stuurgroep Regionale Samenwerking d.d. 5 december 2014 inzake de Triple Helix samenwerking (opgenomen onder bijlage 1). Om de genoemde ambities daadwerkelijk te kunnen realiseren, reserveert onze gemeente € 1,- per inwoner per jaar voor deze Triple Helix samenwerking. Dit wordt gedekt door een deel van de huidige bijdrage aan de Stadsregio Arnhem Nijmegen (tot op heden € 3,07 per inwoner). Zij roept de overige deelnemende gemeenten op eenzelfde bedrag te reserveren voor deze samenwerking.

❖ *Voordelen van onze gemeente als trekker van portefeuillehoudersoverleg economie*

Onze gemeente heeft het grote belang van een krachtige economische samenwerking door alle betrokken partijen in de regio de afgelopen periode nadrukkelijk ondersteund door haar bestuurlijke en ambtelijke inzet voor de commissie Triple Helix. Zij wil deze inzet graag continueren door trekker te worden van het portefeuillehoudersoverleg economie. Wij vinden het van belang dat naast de twee steden juist ook de regiogemeenten hun verantwoordelijkheid nemen voor een stevige samenwerking in onze regio. Het is ook niet noodzakelijk om al het bestuurlijke en ambtelijke werk op de schouders van de twee steden te laten rusten zo lang er nog geen rechtspersoon is met eigen medewerkers ten behoeve van de Triple Helix samenwerking. Juist door een sterke samenwerking vanuit alle betrokken partijen, in een goede balans, kunnen we daadwerkelijk substantiële en breed gedragen stappen zetten in het verbeteren van de economische positie van onze gehele regio.

5. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

De stuurgroep Regionale Samenwerking verzoekt de gemeenteraden van de deelnemende gemeente voor 1 februari a.s. een principebesluit te nemen over deelname aan een Gemeenschappelijk Orgaan en over participatie in een Triple Helix construct.

In de periode februari – mei 2015 vinden vervolgens de voorbereidingen plaats voor liquidatie van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen (inclusief sociaal plan), voor de oprichting van het Gemeenschappelijk Orgaan, de inhoud en werkwijze van de portefeuillehoudersoverleggen economie, wonen en mobiliteit en voor de oprichting van een Triple Helix construct, inclusief Economic Board en ondersteunend bureau (zie bijlage 1).

In juni 2015 is de formele besluitvorming voorzien over de slotfase van de liquidatie van de Stadsregio en over de oprichting van het gemeenschappelijk orgaan en het Triple Helix construct door de raden van de deelnemende gemeenten.

Periodiek vindt een evaluatie plaats van de verbonden partijen waaraan de gemeente deelneemt, zodat kan worden gezien of de beoogde doelen nog steeds worden bereikt binnen de gestelde randvoorwaarden. Ook de stadsregionale samenwerking wordt hierin meegenomen.



6. Communicatie

De stuurgroep Regionale Samenwerking, de Stadsregio en de huidige deelnemende gemeenten worden per brief geïnformeerd. Daarnaast is er een persbericht opgesteld.

7. Kosten, baten en dekking

Voorgesteld wordt een voor de Triple Helix samenwerking € 1,- per inwoner per jaar te reserveren vanuit de huidige bijdrage aan de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Deze is tot op heden € 3,07 per inwoner per jaar. De overige financiële consequenties volgen bij de definitieve besluitvorming. Dit is naar verwachting in juni 2015.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

Th. Hoex MMO

drs A.S.F. van Asseldonk

8. Relevante stukken

1. Brief stuurgroep Regionale Samenwerking d.d. 18 december 2014, incl. bijlagen
2. Vergelijkingsmatrix Gemeenschappelijk Orgaan en Modulaire Gemeenschappelijke Regeling d.d. 12 november 2014
3. Brief provincie Gelderland inzake Transitie Wgr+ d.d. 10 december 2014

Portefeuillehouder: Burgemeester Van Asseldonk

Behandelend medewerker voor technische vragen: Maaïke Wijngaards, tel.: (0481) 362 300, e-mail: info@overbetuwe.nl

